

**Վ. ԲՐՅՈՒՍՈՎԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ
ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ
ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИМЕНИ В. БРЮСОВА
BRUSOV STATE UNIVERSITY**

**ԲԱՆԲԵՐ
Վ. ԲՐՅՈՒՍՈՎԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ
ВЕСТНИК
ГОСУДАРСТВЕННОГО УНИВЕРСИТЕТА ИМЕНИ В. БРЮСОВА
BULLETIN OF BRUSOV STATE UNIVERSITY**

**ՄԱՆԿԱՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ
ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ**

ПЕДАГОГИКА И СОЦИАЛЬНЫЕ НАУКИ

PEDAGOGY AND SOCIAL SCIENCES

2 (65)

**Վ. ԲՐՅՈՒՍՈՎԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ
«ԼԻՆԳՎԱ» ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ**

ԵՐԵՎԱՆ - 2023

**ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ԿՈՒՆՏՈՒՐԱՅԻ ՆՈՐ ԾՐԱԳՐԻ ԵՎ ՉԱՓՈՐՈՇՉԻ
ՆԵՐԴՐՄԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ
ԴՊՐՈՑՆԵՐՈՒՄ**

ԷՌՆԵՍ ԱՎԱՆԵՍՈՎ

Համառոտագիր

Հոդվածում ներկայացված են Երևանի, Շիրակի ու Լոռվա մարզերի հանրակրթական դպրոցներում աշխատող ատեստավորման ենթակա ֆիզիկական կուլտուրայի ուսուցիչների շրջանում անցկացված անկետային հարցումների արդյունքները: Մասնավորապես պարզվել է դպրոցական ֆիզիկական կուլտուրայի ուսուցիչների վերաբերմունքը ոլորտում տեղի ունեցող բարեփոխումներին: Թեև հարցվածներից շատերը կասկածանքով են վերաբերվում դպրոցական ֆիզիկական դաստիարակության համակարգի բարեփոխումներին, այդուհանդերձ, ընդհանուր առմամբ, դրական են տրամադրված ոլորտում տեղի ունեցող ծրագրային փոփոխություններին: Ավելին, կան ուսուցիչներ, որոնք իրենց աշխատանքում արդեն իսկ իրագործում են նոր ծրագրային տարբեր դրույթներ:

Հիմնաբառեր՝ ֆիզիկական կուլտուրայի ուսուցիչներ, անկետային հարցում, նոր չափորոշիչ և ծրագիր:

Ներածություն

Փոխակերպվող հասարակության պայմաններում հասարակական կյանքի բոլոր ոլորտներում բարեփոխումները կրում են շարունակական բնույթ: Այս համատեքստում առանձնահատուկ նշանակություն ունեն կրթության համակարգերում իրականացվող մշտական վերափոխումները: Դա վերաբերում է նաև տարբեր կրթական հաստատություններում սովորողների ֆիզիկական դաստիարակության համակարգին (Гуков, Махов, 2016, с. 41-47, Манжелей, 2015, с. 146): ՀՀ կրթության ոլորտի քաղաքականության մշակման առումով կարևոր են հանրակրթության պետական չափորոշիչի ու դրանից բխող առարկայական նոր չափորոշիչների և ծրագրերի ներդրման լայնածավալ աշխատանքները, որոնք մեկնարկել են մի քանի տարի առաջ: Դրանց ամբողջական ներդրումը ՀՀ դպրոցներում սկսվել է իրականացվել 2023 թվականի սեպտեմբերից: Այս առումով կարևոր են նաև դպրոցականների ֆիզիկական դաստիարակության գործընթացի բարեփոխումները (Аванесов, Габриелян, Назарян, Померанцев, 2021, с. 66-71):

Հեղափոխության նպատակն է բացահայտել ֆիզիկական կուլտուրայի ուսուցիչների վերաբերմունքը ոլորտում իրականացվող բարեփոխումների հանդեպ:

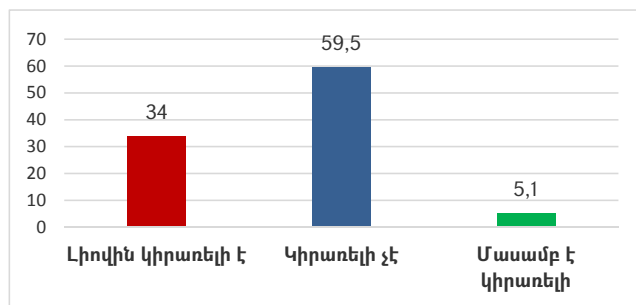
Հեղափոխության խնդիրներն են՝ պարզել մասնագետների կարծիքը ֆիզիկական կուլտուրայի նոր չափորոշիչի և ծրագրի վերաբերյալ, ինչպես նաև վեր հանել հանրակրթական դպրոցների ֆիզիկական կուլտուրայի նոր չափորոշիչի և ծրագրի ուժեղ ու թույլ կողմերը:

Հեղափոխության կազմակերպումը: Մեր կողմից կազմակերպվել են անկետային հարցումներ հերթական ատեստավորման ենթակա ֆիզիկական կուլտուրայի ուսուցիչների շրջանում ֆիզիկական կուլտուրայի առարկայական նոր չափորոշիչի ու ծրագրի վերաբերյալ նրանց կարծիքը պարզելու նպատակով:

Հարցմանը մասնակցել են Երևանի, Շիրակի և Լոռվա մարզերի հանրակրթական և ավագ դպրոցների ֆիզիկական կուլտուրայի 58 ուսուցիչներ, որոնց աշխատանքային ստաժը դպրոցում միջինում կազմում էր 17 տարի 7 ամիս:

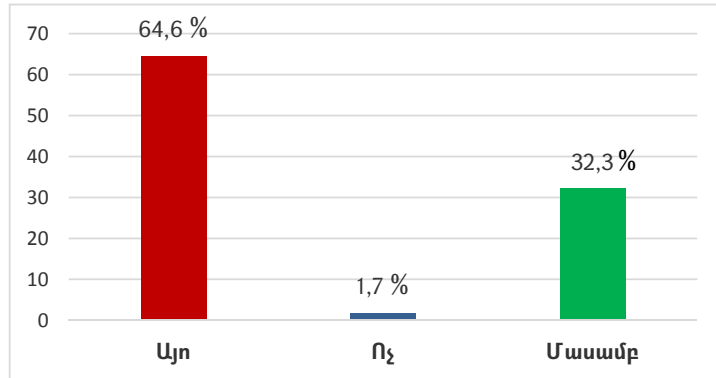
Հեղափոխության արդյունքների քննարկում: Հարցված մասնագետների մեծ մասի կարծիքով ֆիզիկական կուլտուրայի առարկայական նոր չափորոշիչն ու ծրագիրը կիրառելի չեն: Նրանց հետ մանկավարժական զրույցից պարզվեց, որ նման պատասխանի հիմնական պատճառն այն է, որ իրենց կարծիքով հայաստանյան դպրոցներում առկա մարզական բազաներն ու մարզագույքը բավարար չեն նոր պայմաններով աշխատելու համար: Կան նաև ուսուցիչներ, որոնք հարցման պահին ծանոթ չէին նոր փաստաթղթին: Հարցմանը մասնակցած ֆիզիկական կուլտուրայի ուսուցիչների միայն 34%-ն է կարծում, որ ֆիզիկական կուլտուրայի նոր չափորոշիչն ու ծրագիրը լիովին կիրառելի է, իսկ 5,1%-ի կարծիքով՝ մասամբ է կիրառելի (զծապատկեր 1):

Գծապատկեր 1. Ֆիզիկական կուլտուրայի առարկայական նոր չափորոշիչի և ծրագրի կիրառելիության աստիճանը (տոկոսներով)

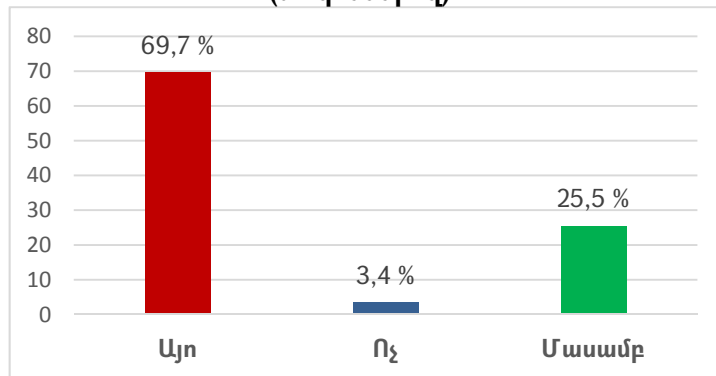

Հարցվածների մեծ մասի՝ 64,6%-ի հավաստմամբ՝ նոր չափորոշում և ծրագրում դպրոցականների տարիքային խմբերին ներկայացվող պահանջները հաշվի են առնված (գծապատկեր 2), իսկ նրանց 69,7%-ը անգամ վստահ է, որ առաջարկվող վերջնարդյունքները չափելի են (գծապատկեր 3):

Գծապատկեր 2. Դպրոցականների տարիքային խմբերին ներկայացվող պահանջների հաշվառումը նոր չափորոշում և ծրագրում (տոկոսներով)

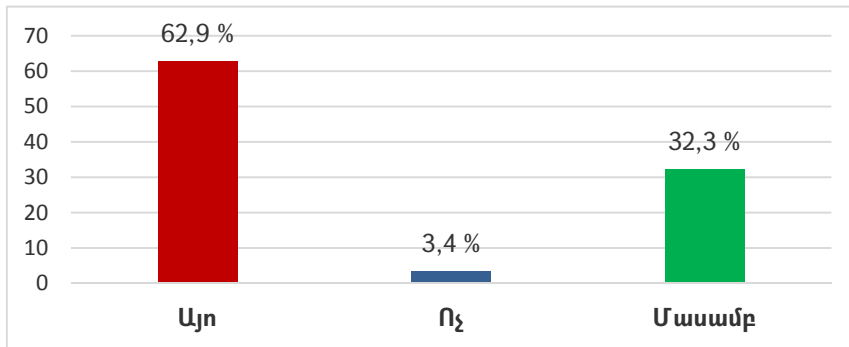

Գծապատկեր 3. Ֆիզիկական կուլտուրայի առարկայական նոր ծրագրում ներկայացված վերջնարդյունքների չափելիությունը (տոկոսներով)

Ինչպես երևում է 4-րդ գծապատկերից, դպրոցական ֆիզիկական կուլտուրայի ուսուցիչների մեծամասնությունը՝ 62,9%-ը հակված է այն կարծիքին, որ նոր ծրագիրը կարող է բարելավել սովորողների բարոյահոգեբանական հատկանիշները:

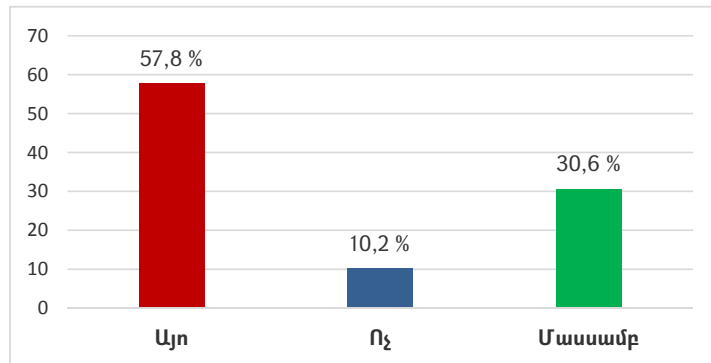
Գծապատկեր 4. Ֆիզիկական կուլտուրայի նոր ծրագրի ներգործությունը դպրոցականների բարոյահոգեբանական հատկանիշների բարելավման վրա (տոկոսներով)

Աս, հավանաբար, կապված է հատկապես սպորտայնացված դասերի ներդրման հետ ու բնորոշ հուզական հագեցվածությամբ, որտեղ երեխաները բացահայտում են թե՛ սեփական, թե՛ իրենց միմյանց անձնային հատկանիշները: Այս հանգամանքն ուսուցիչ-մարզչին մեծ հնարավորություն է ընձեռնում ակտիվ վերահսկելու մարզման գործընթացը, ու դրա ներգործությունն ուղղորդել դրական բարոյահոգեբանական հատկանիշների ձևավորմանն ու զարգացմանը:

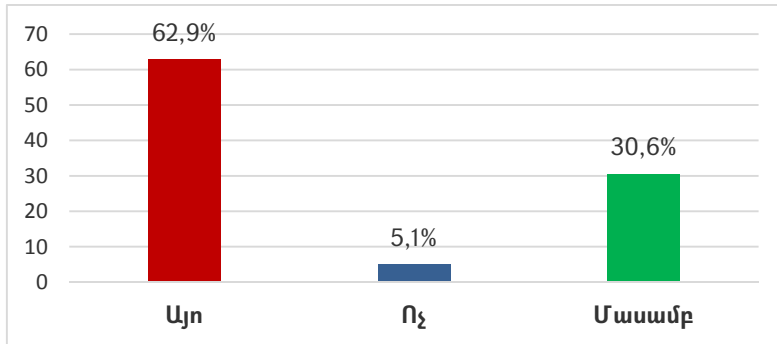
Հետաքրքրական է նաև այն, որ հարցվածների 57,8%-ի պատկերացմամբ ֆիզիկական կուլտուրայի նոր չափորոշչով ու ծրագրով աշխատելու դեպքում մեծանում է դասավանդման մեթոդների փոփոխության հնարավորությունը, ինչն իր հերթին դրական երևույթ է: Այս մոտեցմանը մասամբ է համակարծիք ուսուցիչների 30,6%-ը, դեմ է արտահայտվում՝ միայն 10,2%-ը (գծապատկեր 5):

Գծապատկեր 5. Ֆիզիկական կուլտուրայի նոր չափորոշչով ու ծրագրով դասավանդման մեթոդների հնարավոր փոփոխությունները (տոկոսներով)

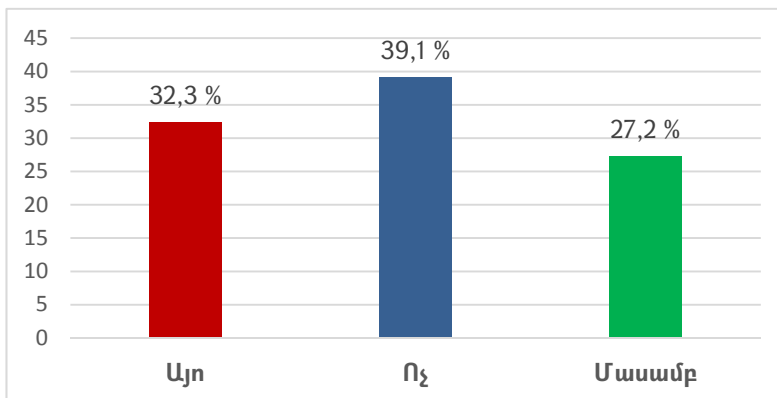
Ներկայացված 6-րդ գծապատկերից պարզ է դառնում, որ ֆիզիկական կուլտուրայի հարցված ուսուցիչներից ոչ բոլորն են իրենց գործունեության ընթացքում իրականացնում նախագծային ուսուցում: Ի դեպ, նախագծային ուսուցումը, ըստ հանրակրթական պետական նոր չափորոշի, պարտադիր է բոլոր, այդ թվում՝ ֆիզիկական կուլտուրայի առարկայական չափորոշով և ծրագրով:

Գծապատկեր 6. Ֆիզիկական կուլտուրայի ուսուցիչների կողմից անցկացվող նախագծային ուսուցումը (տոկոսներով)

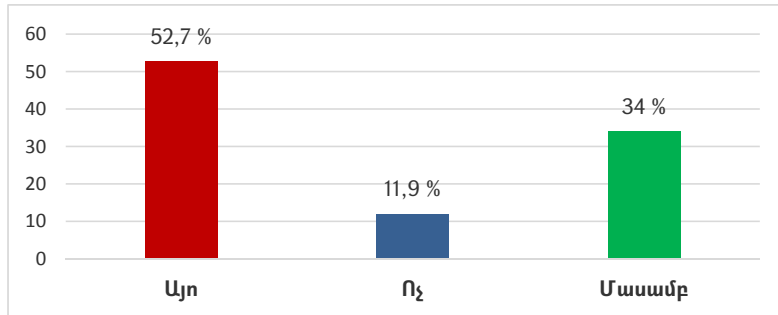
Ընդ որում, հարցվածների մեջ գերակշռում են ֆիզիկական կուլտուրայի այնպիսի ուսուցիչները, որոնք միջառարկայական կապերով դասեր են անցկացնում: Այս առումով ևս նոր ծրագրում առկա են որոշակի շեշտադրումներ (գծապատկեր 7):

Գծապատկեր 7. Ֆիզիկական կուլտուրայի ուսուցիչների անցկացրած միջառարկայական կապերով դասերը (տոկոսներով)

Ինչ վերաբերում է ֆիզիկական դաստիարակության ընթացքում ՏՏՏ միջոցների կիրառմանը, ապա, ըստ հարցման, ֆիզիկական կուլտուրայի ուսուցիչների միայն 52,7%-ն է դրանք կիրառում, 34%-ը՝ մասամբ, իսկ 11,9%-ը ընդհանրապես դասերն անցկացնում է առանց այդ միջոցների կիրառման (գծապատկեր 8):

Գծապատկեր 8. Ֆիզիկական դաստիարակության ընթացքում կիրառված ՏՏՏ միջոցները (տոկոսներով)

Հարցերից մեկը վերաբերում էր երեք կարևոր խնդիրների առանձնացմանը, որոնք, ըստ հարցվող ուսուցիչների, լուծում են ֆիզիկական կուլտուրայի նոր չափորոշիչն ու ծրագիրը: Այսպես, ուսուցիչները կարծում են, որ ֆիզիկական կուլտուրայի նոր չափորոշիչով ու ծրագրով աշխատելով՝ հնարավոր է ապահովել դասերի միջառարկայական կապերը, բացի այդ՝ նշված տեսական դասերի նոր թեմաներն ավելի արդիական են, դասերի որակը կբարելավվի, ինչի արդյունքում էլ դպրոցականների մոտ կծնավորվեն դասերին մասնակցելու իրական դրդապատճառներ: Այս համատեքստում ուսուցիչները հատկապես կարևորում են ֆիզիկական կուլտուրայի սպորտայնացումը: Հարցվածների մի մասի կարծիքով՝ նախագծային աշխատանքի պարտադիր լինելը լրացուցիչ բեռնվածություն է թե՛ ուսուցչի, թե՛ դպրոցականների համար: Թեպետ հնարավոր է հետաքրքիր թեմաներով նախագծեր իրականացնել ոլորտին վերաբերող թեմաներով: Ընդ որում՝ հարցված մասնագետներից շատերը համոզված էին, որ ամիրաժեշտ է ֆիզիկական կուլտուրայի նոր չափորոշչում և ծրագրում ավելացնել ուժային պատրաստության բաժինը՝ շաբաթական ժամաքանակը հասցնելով երեքի, մինչդեռ որոշ հարցվածներ փոխելու անհրաժեշտություն չի տեսնում:

Մի մասի կարծիքով ֆիզիկական կուլտուրայից դպրոցականների գնահատումը պետք է լինի ըստ նորմատիվների, բայց 10 միավորանոց համակարգով, իսկ ոմանք նույնիսկ առաջարկում են հրաժարվել

միավորային գնահատումից կամ անցնել գնահատման այլ տարբերակների: Բացի այդ մասնագետներ կան, որոնց կարծիքով տարրական դասարաններում սովորողներին գնահատելու լավագույն տարբերակներից են որակական բնութագրերը: Հարցվածներից շատերն էլ կողմնակից են ներկայիս գնահատման համակարգին:

Եզրակացություն

Այսպիսով, կարելի է հաստատել, որ ֆիզիկական կուլտուրայի հարցված ուսուցիչները, ընդհանուր առմամբ, թերահավատորեն են վերաբերվում դպրոցական ֆիզիկական դաստիարակության համակարգի բարեփոխումներին: Միևնույն ժամանակ, շատ մասնագետներ դրական են վերաբերվում այն փոփոխություններին, որոնք նախատեսվում են ֆիզիկական կուլտուրայի նոր ծրագրով: Մի շարք ուսուցիչներ նշել են, որ իրենց աշխատանքային գործունեության ընթացքում արդեն իսկ իրագործում են նոր ծրագրի մի շարք հայեցակետեր, որոնք մասնավորապես վերաբերում են միջառարկայական կապերին և S<S միջոցների կիրառմանը:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ

REFERENCES

1. Аванесов Э. Ю., Габриелян О. Г., Назарян В. Р., Померанцев А. А., Реализация идеи спортизации в новом стандарте по предмету «Физическая культура» для школьников Армении / Гуманитарные исследования центральной России, Научный журнал, ФГБОУ ВО «Липецкий государственный педагогический университет имени П.П. Семенова-Тян-Шанского», № 1(18), 2021, с. 66-71.
Avanesov Je. Ju., Gabrieljan O. G., Nazarjan V. R., Pomerancev A. A. Realizacija idei sportizacii v novom standarte po predmetu «Fizicheskaja kul'tura» dlja shkol'nikov Armenii / Gumanitarnye issledovanija celntral'noj Rossii, Nauchnyj zhurnal, FGBOU VO «Lipeckij gosudarstvennyj pedagogicheskij universitet imeni P.P. Semenova-Tjan-Shanskogo», № 1(18), 2021, s. 66-71.
2. Гуков А. С., Махов С. Ю., Инновации в мире физической культуры и спорта / Физическая культура, спорт и туризм. Интеграционные процессы науки и практики: материалы IX Международной научно-практической конференции 28-30 апреля 2016 г. Орел. / НИЦ МАБИВ, ФГБОУ ВО «Орловский государственный университет имени И.С. Тургенева», под. ред. В. С. Макеевой–Орел, 2016.– 4 (10).с. 41-47.
Gukov A. S., Mahov S. Ju., Innovacii v mire fizicheskoi kul'tury i sporta / Fizicheskaja kul'tura, sport i turizm. Integracionnye processy nauki i

praktiki: materialy IX Mezhdunarodnoj nauchno-prakticheskoy konferencii 28-30 aprelya 2016 g. Orel. / NIC MABIV, FGBOU VO «Orlovskij gosudarstvennyj universitet imeni I.S. Turgeneva», pod. red. V. S. Makeevoj–Orel, 2016.– 4 (10).s. 41-47.

3. Манжелей И. В., Инновации в физическом воспитании: учебное пособие.– Москва, Берлин: Директ-Медиа, 2015.– 146 с.
Manzhelej I.V. Innovacii v fizicheskom vospitanii: uchebnoe posobie.– Moskva, Berlin: Direkt-Media, 2015.– 146 s.

ЭРНЕСТ АВАНЕСОВ - ОСНОВНЫЕ ОСОБЕННОСТИ ВНЕДРЕНИЯ НОВОЙ ПРОГРАММЫ И СТАНДАРТА ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ В ШКОЛАХ

Ключевые слова: учителя физической культуры, анкетный опрос, новый стандарт и программа.

В статье представлены данные анкетного опроса, проведенного среди учителей физической культуры общеобразовательных и старших школ Еревана, а также Ширакской и Лорийской областей. В частности, было выявлено отношение школьных учителей физической культуры к реформам, проводимым в данной сфере. Установлено, что часть респондентов с недоверием относится к реформам системы школьного физического воспитания. Несмотря на это, опрошенные специалисты, в целом, приветствуют программные изменения, инициированные в данной сфере. Некоторые педагоги уже приступили к реализации различных положений новой программы в своей педагогической деятельности.

ERNEST AVANESOV - MAIN FEATURES OF IMPLEMENTING A NEW PROGRAM AND STANDARD OF PHYSICAL EDUCATION AT SCHOOLS

Keywords: physical culture teachers, questionnaire survey, new standard and programme.

The article presents the data of a questionnaire survey among physical education teachers of general and high schools in Yerevan, Shirak and Lori regions. In particular, the attitude of school teachers of visual culture to the reforms carried out in this area was revealed. In particular, it turned out that the majority of respondents do not trust the reforms of the school physical education system. Nevertheless, the interviewed specialists have a generally positive attitude towards the program changes taking place in the field, moreover, there are teachers who are already implementing various provisions of the new program into their work.

Ներկայացվել է՝
Գրախոսվել է՝

15.09.2023 թ.
16.10.2023 թ.